

ПРЕВОЗНА СРЕДСТВА КОЈА СУ ПРОМЕНИЛА СВЕТ

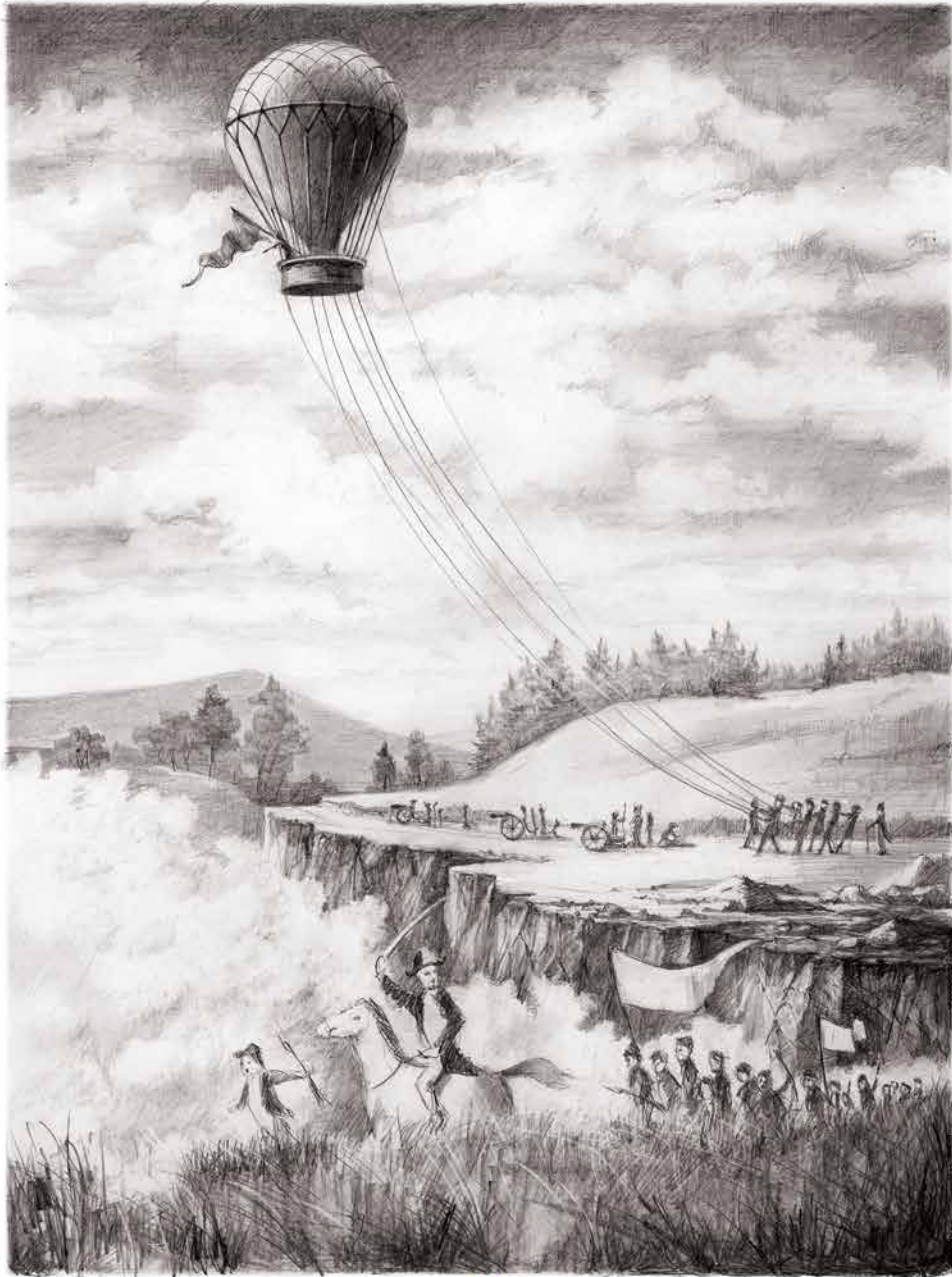
Написали Штепанка Секанинова и Том Велчовски

Илустровао Мартин Содомка

Превела Дијана Радиновић

— Laguna —

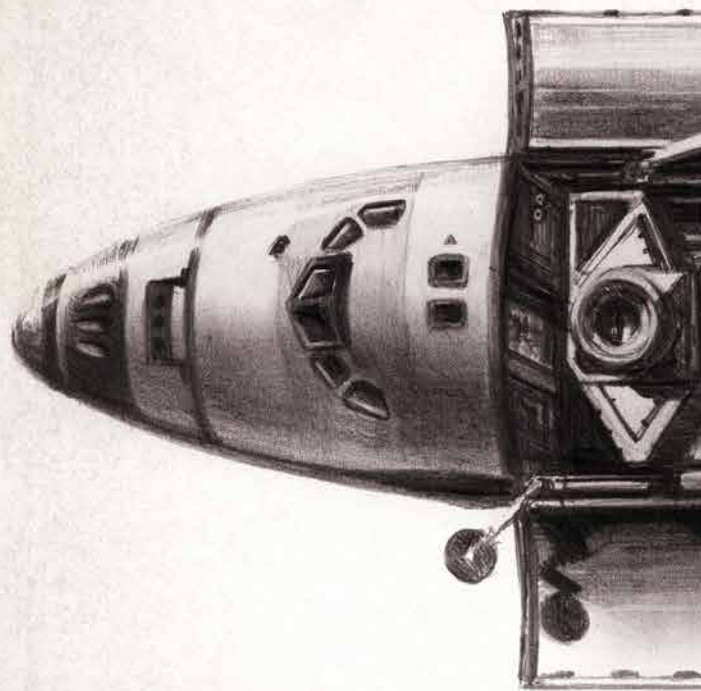
Битка код Флериса – стр. 16

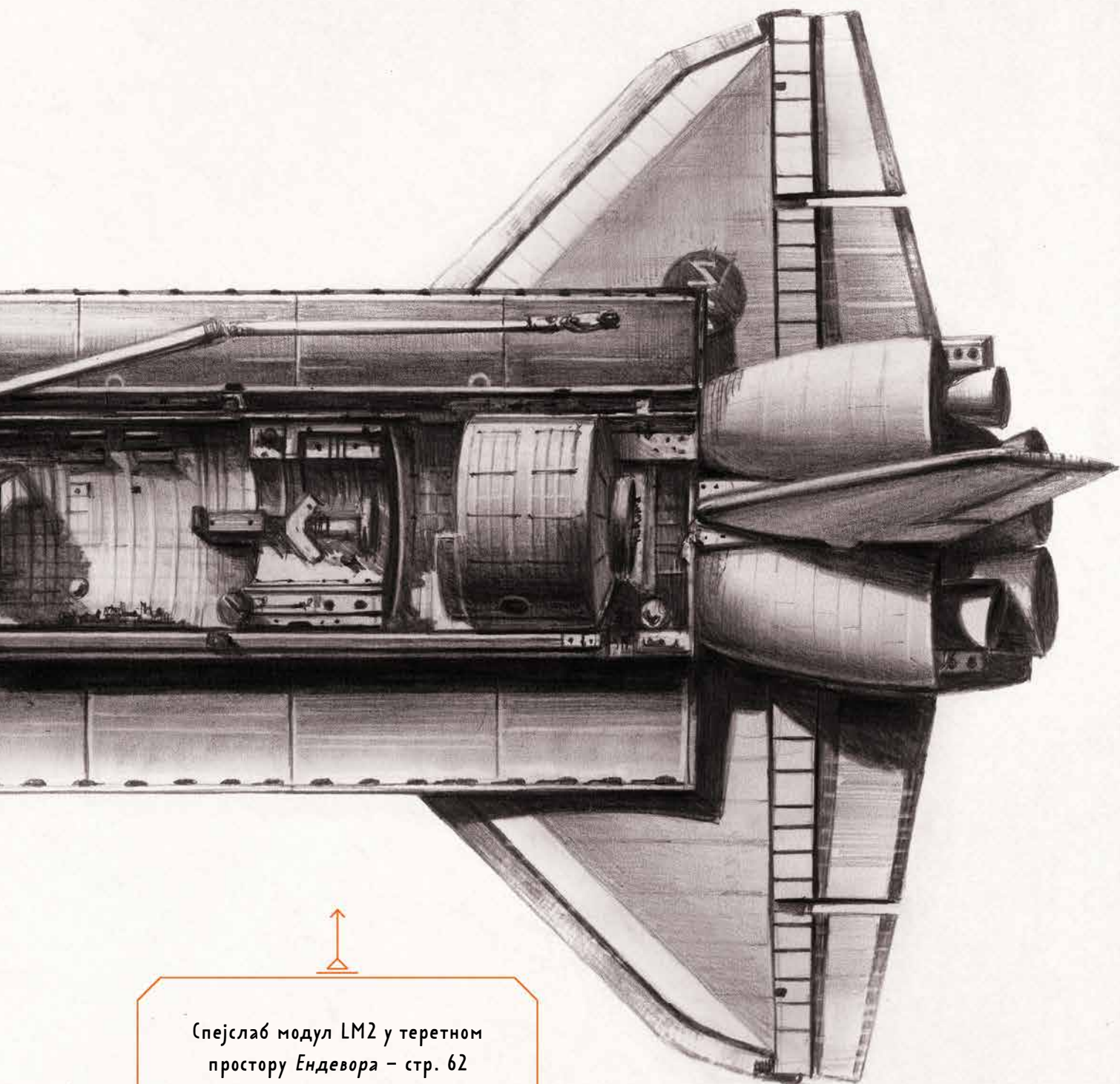
САДРЖАЈ

	Увод	4
3. век п. н. е.	Тесараконтер	6
41.	Бродови на језеру Неми	8
1492.	Санта Марија	10
1519.	Викторија	12
1760.	Златна краљевска кочија	14
1783.	Неустрашиви балон	16
1818.	СС Савана	18
1829.	Дабл-декери	20
1863.	Први метро	22
1865.	Линколнова кочија	24
1875.	Гренвилова парна кола	26
1883.	Оријент експрес	28
1886.	Бенцово моторно возило	30
1892.	Фрам	32
1908.	Форд модел Т	34
1911.	Греф и Штифт	36
1912.	Титаник	38
1916.	Боинг	40
1920.	Индијан скаут Берта Манроа	42
1937.	Татра 87	44
1937.	Цепелин	46
1946.	Бел 47	48
1950.	Фолксваген транспортер	50
1953.	Трст (батискаф)	52
1964.	Шинкансен	54
1969.	Капетан Америка	56
1969.	Аполо 11 и Сатурн 5	58
1969.	Конкорд	60
1981.	Спејс-шатл Колумбија	62

УВОД

Сви ми некуд путујемо – у школу, да посетимо пријатеља у другом граду, понекад чак и на одмор у неку страну земљу. Да ли сте се икад запитали како су људи путовали пре много векова и шта су старије генерације морале да раде да би стигле с једног места на друго? Данас аутомобиле узимамо здраво за готово, али некада је аутомобил био само сан, или можда идеја. Али све велике ствари почињу од идеје. Једном је неко дошао на идеју да се отисне на пучину и крене у потрагу за новим светом, служећи се само ветром и веслима и дрвеним бродом од неколико тона. Ти бродови који су се некад борили са морским таласима данас су у музеју или на дну мора. Савремени бродови више не ратују с морем: далеко су већи од својих претходника и плове без помоћи ветра, што би првим морепловцима било незамисливо. Шта би наши преци рекли да сазнају да птице нису једина створења која могу да лете и да ми, копнени двоношци, можемо да превозимо хиљаде људи с једног краја планете на други? Да можемо чак да одлетимо са наше планете у свемир? Ко зна, можда ће ове странице надахнути неког младог читаоца да дође на неку сјајну идеју о којој ће људи писати у будућности.

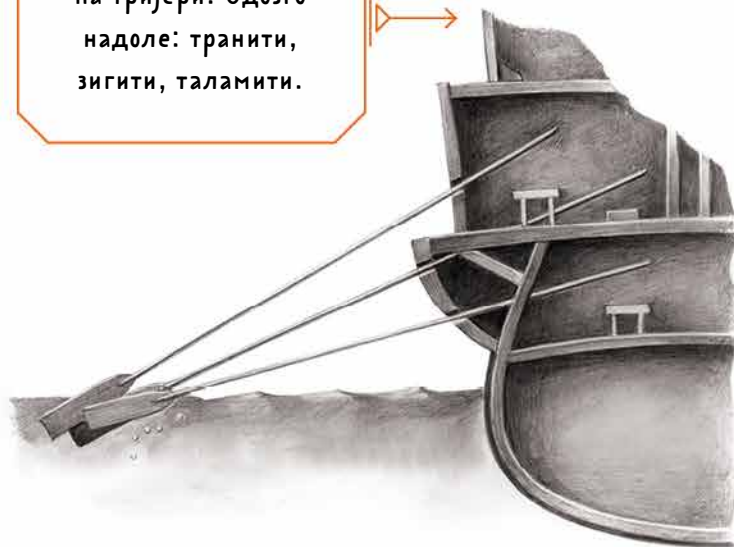

↑
Спејслаб модул LM2 у теретном простору *Ендевора* – стр. 62

ТЕСАРАКОНТЕР

Галија *Тесараконтер* је без сумње највећи брод без мотора који је свет икада видео. Наручио га је египатски фараон Птоломеј IV, који је владао од 221. до 204. пре н. е. Овај огромни брод од сто двадесет осам метара саграђен је у доба хеленизма. Име му у слободном преводу значи *четрдесет весала* или *четрдесет редова*. „Четрдесет весала?“, кажете ви. „То није тако много.“ Колико грешите! Весла овог огромног брода нису била обична, лагана; то су била огромна дебела весла која су вукла осморица јаких мушкараца. Како је брод имао укупно осамдесет весала – по четрдесет са обе стране – брод је покретало шестсто четрдесет веслача, махом затвореника. То, међутим, опет није било довољно за целу пловидбу. Веслачи су морали да се смењују како би могли да једу, спавају, одморе се и прикупе

Веслачи у три реда на тријери. Одозго надоле: транити, зигити, таламити.

Брод је можда изгледао овако. У недостатку историјских доказа можемо само да нагађамо како је изгледао.

снагу. Кад помножите шестсто четрдесет са шест, добићете скоро четири хиљаде – толико је било веслача на броду. Томе додајте још четиристо чланова посаде и две хиљаде осамсто педесет војника, колико је галија *Тесараконтер* могла да превезе. Заправо је и била направљена да превози војску с једног на друго место. Као што видите, овај брод на

весла био је огроман. Баш би било лепо видети га и ходати по његовој палуби! Човек би помислио да је у неком плутајућем граду. Каква штета што никада нећемо имати прилику за то! *Тесараконтер*, симбол Птоломејеве моћи, више не постоји. Заправо и не знамо са сигурношћу да ли је стварно постојао...

БРОДОВИ НА ЈЕЗЕРУ НЕМИ

Император Калигула једна је од најпознатијих и најконтроверзнијих личности старог Рима. То је император који је свог коња прогласио за сенатора, који је водио дуге расправе са месецом и

Бродови су заправо били плутајуће палате са мермерним декором, уметничким делима, подом од мозаика, водоводом, грејањем, вртovima и купатилима. Имали су технологије за које се сматрало да су настале тек касније.

волео окултне ритуале. Дубоко је поштовао Дијану, богињу лова, месеца и чедности, па је одлучио да сагради два огромна брода на језеру Неми и посвети их њој. Лети се месец прелепо одражава на средини језера, те су га стога звали и Дијанино огледало. Проблем је био у томе што је било немогуће доћи бродом до тог језера пошто се ниједна река није уливала у њега. Ни данас не знамо како су Калигулини бродови пренети тамо.

Знамо међутим – по олупинама на дну језера које леже тамо заборављене попут владавине лудог императора – да су ти бродови били величанствене

плутајуће палате, засигурно једно од светских чуда. Били су украшени статуама од племенитих метала, а имали су канализационе и водоводне системе и бање. Рибари су вековима извлачили благо из језера; а археолози су сањали о томе да извуку делове невероватних бродова лудог Калигуле. Године 1446. млади кардинал Просперо Колона, иначе папин синовац, покушао је да конопцима извуче један брод на обалу, али успео је да извади само неколико трулих греда.

Године 1535. италијански изумитељи Гуљелмо де Лорена и Франческо де Марки имали су више среће кад су пошли да истраже Калигулине бродове.

Одважно су заронили под воду у првом модерном ронилачком звону које су конструисали. Њих двојица су тиме ударили темеље модерног роњења. Калигулини огромни бродови (дугачки скоро седамдесет четири метра) коначно су извучени из језера тек 1932. године, након што је италијански диктатор Бенито Мусолини наложио да се језеро исуши. Бродови су потом били изложени у музеју изграђеном за ту прилику, али су уништени у пожару у последњој години Другог светског рата. Кажу да гордост носи пропаст – два деспотска италијанска владара имала би шта да кажу о томе.

Неми је језеро вулканског порекла, а налази се тридесет километара јужно од Рима у планинама Монти Албани.

Астроном Едмонд Халеј, по коме је чувена комета добила име, усавршио је ронилачко звоно са доводом кисеоника.

